

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 831/2024
19.09.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Светлана Томић Јокић, председника већа, Бојане Пауновић, Дијане Јанковић, Александра Степановића и Слободана Велисављевића, чланова већа, са саветником Врховног суда Немањом Симићевићем, као записничарем, у кривичном предмету окривљене АА, због кривичног дела тешко дело против безбедности јавног саобраћаја из члана 297. став 4. у вези члана 289. став 3. у вези става 1. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљене АА, адвоката Софије Радак, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Краљеву К. бр.117/20 од 28.09.2023. године и Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 бр.26/24 од 21.02.2024. године, у седници већа одржаној дана 19.09.2024. године, једногласно је донео:

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев за заштиту законитости браниоца окривљене АА, адвоката Софије Радак, поднет против правноснажних пресуда Основног суда у Краљеву К. бр.117/20 од 28.09.2023. године и Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 бр.26/24 од 21.02.2024. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Краљеву К. бр.117/20 од 28.09.2023. године, окривљена АА је оглашена кривом да је извршила кривично дело тешко дело против безбедности јавног саобраћаја из члана 297. став 4. у вези члана 289. став 3. у вези става 1. Кривичног законика и осуђена на казну затвора у трајању од две године.

Истом пресудом према окривљеној је изречена мера безбедности забрана управљања моторним возилом „Б“ категорије у трајању од једне године, рачунајући од дана правноснажности пресуде, с тим да се време проведено на издржавању казне не урачунава у време трајања ове мере. Оштећени су ради остваривања имовинско-правног захтева упућени на парнични поступак, а окривљена је обавезана да у корист буџетских средстава суда на име трошкова кривичног поступка плати износ од 197.093,75 динара, те да на име паушала плати износ од 5.000,00 динара, као и да у корист буџетских средстава ОЈТ у Краљеву плати износ од 377.499,28 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 бр.26/24 од 21.02.2024. године одбијена је као неоснована жалба браниоца окривљене АА, адвоката Душана Сакића, па је потврђена пресуда Основног суда у Краљеву К бр.117/20 од 28.09.2023. године.

Против наведених правоснажних пресуда захтев за заштиту законитости је поднела бранилац окривљене АА, адвокат Софија Радак, због повреда закона из члана 438. став 2. тачка 1), 439. тачка 1), 439. тачка 3) и 441. став 4. у вези члана 264. став 4. ЗКП, са предлогом да Врховни суд усвоји захтев као основан, преиначи побијане пресуде тако што ће окривљену ослободити од оптужбе или јој изрећи казну затвора у трајању од једне године, коју ће издржавати у просторијама у којима станује или да укине наведене пресуде и списе предмета врати на поновно одлучивање пред потпуно измењеним већем, те да одреди да се извршење правноснажне пресуде одложи до окончања поступка по овом захтеву.

Врховни суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Врховном јавном тужилаштву, сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП и, у седници већа коју је одржао без обавештења јавног тужиоца Врховног јавног тужилаштва и браниоца окривљене, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета, са правноснажним пресудама против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је након оцене навода у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости је неоснован у односу на повреде закона из члана 438. став 2. тачка 1) и 439. тачка 1) ЗКП.

Указујући на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, бранилац окривљене АА, адвокат Софија Радак у захтеву за заштиту законитости истиче да се првостепена пресуда заснива на доказима на којима се према одредбама Законика о кривичном поступку не може заснивати и то на налазима и мишљењима судског вештака Милорада Типсаревића од 22.02.2018. године и 20.04.2019. године, са образложењем да је овај судски вештак присуствовао увиђају саобраћајне незгоде који је обављен дана 06.02.2018. године. Бранилац у захтеву није спорио да је судски вештак на основу одредбе члана 133. ЗКП могао бити присутан приликом увиђаја, али је истакао да је у конкретном случају требало применити одредбе члана 37. ЗКП којима су прописани разлози за обавезно и факултативно изузеће судија, као и да је одредбом члана 42. став 1. ЗКП предвиђено да се одредбе о изузећу судија сходно примењују на стручно лице као и на вештаке ако то законом није другачије одређено, а што прописује одредба члана 116. ЗКП. По оцени браниоца, како је одредбом члана 93. став 1. тачка 1) ЗКП предвиђено да је од дужности сведочења искључено лице које би својим исказом повредило дужност чувања тајног податка, бранилац сматра да је одређивање вештака Милорада Типсаревића за давање налаза и мишљења у предмету у којем је већ поступао као стручно лице односно стручни консултант, повређена одредба члана 42. став 1. у вези члана 37. ЗКП, која забрањују вишеструку процесну улогу у једном поступку, па наведени налази представљају незаконите доказе. Бранилац је још указао да је повређена и одредба члана 117. став 1. ЗКП која прописује да се вештачење одређује писаном наредбом, а да је у конкретном случају вештачење обављено на основу налога, а не писане наредбе тужилаштва.

Из списка предмета произилази да је у записнику о увиђају Основног јавног тужилаштва у Краљеву Ктр. бр.398/18 од 06.02.2018. године наведено да је састављен поводом саобраћајне незгоде која се догодила дана 06.02.2018. године, око 09,05 часова у месту ..., град ... и да су том приликом били присутни заменик јавног тужиоца Дејан Срећковић, овлашћена службена лица СПИ Краљево и вештак Милорад Типсаревевић, те је у самом записнику наведено да је вештаку Милораду Типсаревевићу дат налог да изврши технички преглед оба возила која су учествовала у саобраћајној незгоди.

Дана 22.02.2018. године вештак Милорад Типсаревевић је доставио Основном јавном тужилаштву у Краљеву налаз и мишљење о оштећењима и техничкој исправности путничког моторног возила марке „Ford ...“, регистарских ознака ... и путничког моторног возила „Мерцедес ...“ регистарских ознака ... која су учествовала у саобраћајној незгоди која се догодила дана 06.02.2018. године. У самом налазу је наведено да је вештак поступао по налогу заменика Основног јавног тужиоца у Краљеву Дејане Срећковић.

Наредбом Основног јавног тужилаштва у Краљеву Кт. бр.414/18 од 05.11.2018. године одређено је вештачење од стране вештака саобраћајне струке који ће утврдити временско – просторну анализу тока саобраћајне незгоде, која се догодила дана 06.02.2018. године у месту ..., град ..., на државном путу 1Б реда број ... у којој је код два лица наступила смрт, а два лица су задобила тешке телесне повреде и вештачење је поверено сталном судском вештаку саобраћајне струке Милораду Типсаревевићу.

Дана 20.04.2019. године вештак Милорад Типсаревевић, дипломирани инжењер саобраћаја је сачинио налаз и мишљење вештака који је доставио Основном јавном тужилаштву у Краљеву.

Одредбом члана 117. став 1. ЗКП је прописано да орган поступка по службеној дужности или на предлог странке и браниоца одређује вештачење писаном наредбом, а ако постоји опаност од одлагања вештачење се, уз обавезу састављања службене белешке може и усмено одредити.

Одредбом члана 133. став 3. ЗКП је прописано да приликом предузимања увиђаја орган поступка ће по правилу затражити помоћ стручног лица форензичке, саобраћајне, медицинске или друге струке, а ставом 4. истог члана да се на увиђај може позвати и вештак ако би његово присуство било од користи за давање налаза и мишљења.

Имајући све наведено у виду, по оцени Врховног суда, налази и мишљења од 22.02.2018.године и 20.04.2019. године судског вештака Милорада Типсаревевића су у свему сачињена у складу са Закоником о кривичном поступку.

Неосновано се захтевом за заштиту законитости тврди супротно. Ово стога што је одредбом члана 133. став 4. ЗКП прописано да се на увиђај може позвати и вештак ако би његово присуство било од користи за давање налаза и мишљења. Поред наведеног, бранилац окривљеног, иако се позива на одредбу члана 37. ЗКП, не прецизира који од таксативно набројаних разлога за изузеће судског вештака постоји, док присуствовање судског вештака увиђају не може бити основ за искључење од

дужности сведочења прописано одредбом члана 93. став 1. ЗКП, с обзиром да судски вештак Милорад Типсаревић није имао дужност чувања тајног податка, нити је код вештака постојала вишеструка процесна улога, како се то неосновано захтевом тврди.

Наводи браниоца окривљене су неосновани и у осталом делу, с обзиром да је налаз и мишљење судског вештака Милорада Типсаревића од 20.04.2019. године урађено на основу наредбе о вештачењу Кт. бр.414/18 од 05.11.2018. године, која је сачињена у писаној форми, док је налаз и мишљење од 22.02.2018. године вештак извршио на основу налога који му је дат приликом сачињавања записника о увиђају Основног јавног тужилаштва у Краљеву Ктр. бр.398/18 од 06.02.2018. године, што значи да је такође дат у писаној форми, односно да је сачињена писана наредба, па су на тај начин испуњени сви услови прописани одредбом члана 117. став 1. ЗКП.

Указујући на повреду закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, односно да дело за које је окривљена оглашена кривом није кривично дело, бранилац окривљене наводи да у изреци првостепене пресуде није наведен облик кривице у односу на тежу последицу, односно да је приликом описа кривичног дела морао бити описан психички однос окривљене како према тзв. основном кривичном делу тако и према тежој последици, пошто је у питању кривично дело квалификовано тежом последицом. Према наводима захтева, то што је у образложењу првостепене пресуде наведено да је окривљена у односу на тежу последицу поступала са свесним нехатом, не може конвалидирати недостатке саме изреке пресуде из разлога што се повреда кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП процењује у односу на изреку правноснажне пресуде, а не у односу на образложење.

Исти наводи захтева, били су истакнути у жалби браниоца окривљене АА, те су били предмет разматрања Апелационог суда у Крагујевцу, који је поступао у другом степену по изјављеној жалби на првостепену пресуду Основног суда у Краљеву К. бр.117/20 од 28.09.2023. године. Апелациони суд у Крагујевцу, као другостепени је ове наводе оценио неоснованим и о томе на страни 2, став 6, 7 и 8 своје одлуке Кж1 бр.26/24 изнео јасне и довољне разлоге, а које Врховни суд у свему прихвата као правилне и у смислу одредбе члана 491. став 2. ЗКП, на те разлоге упућује.

Врховни суд прихвата наводе другостепеног суда да изрека пресуде у уводном делу чињеничног описа предметног кривичног дела садржи елементе кривице окривљене „да је била способна да схвати значај свог дела и да управља својим поступцима, свесна да својом радњом може учинити кривично дело, али је олако држала да до тога неће доћи и да ће то моћи спречити, а била је свесна и да је њено дело забрањено“, који се односе како на само угрожавање јавног саобраћаја, тако и на тежу последицу описану изреком пресуде, те да су код окривљене свест и воља елементи у оквиру свесног нехата, као облика виности, свест да поступање супротно законским прописима може угрозити јавни саобраћај и с тим у вези свест да том својом радњом може довести у опасност живот и тело људи, с тим што је олако држала да до тога неће доћи или да ће то моћи спречити.

У осталом делу захтева бранилац окривљене формално означава повреду закона из члана 439. тачка 3) ЗКП, наводећи да је повређена одредба члана 54. став 1. и став 3 КЗ, јер нижестепени судови нису правилно применили закон приликом оцене околности које су од значаја за одмеравање казне. Бранилац наведену повреду

образлаже тиме да првостепени суд није узео у обзир све олакшавајуће околности које објективно постоје на страни окривљене и које се односе на њене личне породичне имовинске прилике, да је првостепени суд потпуно погрешно утврдио поједине отежавајуће околности, па на овај начин бранилац суштински указује на повреду закона из члана 441. став 1. ЗКП. Бранилац окривљене истиче и да првостепени суд у обраложењу пресуде таксативно навео врсту и висину свих трошкова које је окривљена морала да плати у корист буџетских средстава суда и ОЈТ у Краљеву, те да се сабирањем појединачних износа трошкова насталих пред тужилаштвом добија укупан износ од 165.479,72 динара, а не износ од 377.499,28 динара, те на овај начин означава повреду одредбе члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП.

Како одредбе члана 441. став 1. и 438. став 2. тачка 2) ЗКП не представљају законске разлоге због којих је у смислу члана 485. став 4.ЗКП дозвољено подношење захтева за заштиту законитости окривљеном и његовом браниоцу, то се се овај суд у оцену ових повреда није упуштао.

У осталом делу захтева бранилац окривљеног указује на повреду закона из члана 441. став 4. ЗКП, која представља законом дозвољен разлог за подношење захтева за заштиту законитости. Међутим, наведену повреду бранилац образлаже тиме да је суд повредио закон када је обавезао окривљену да плати укупне трошкове од 579.593,03 динара, иако претходно није утврдио одлучне чињенице од којих је зависила правилна примена одредаба кривичног поступка, односно да је суд пре доношења одлуке о трошковима био у обавези да утврди да ли би плаћањем трошкова било доведено у питање издржавања окривљене, а што није учинио с обзиром да је окривљена у личним подацима навела да је мајка једног детета и да нема имовину.

По оцени Врховног суда, на овај начин, бранилац суштински оспорава утврђено чињенично стање у правноснажним одлукама везано за трошкове кривичног поступка и указује на погрешну оцену од стране нижестепених судова, давањем сопствене оцене, а што не представља законски разлог због којег је у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП дозвољено подношење овог ванредног правног лека окривљеном и његовом браниоцу, па се Врховни суд ни у оцену изнетих навода захтева, није упуштао.

Са свега изложеног, а на основу одредбе члана 491. став 1. и 2. ЗКП, донета је одлука као у изреци ове пресуде.

Записничар-саветник
Немања Симићевић, с.р.

Председник већа-судија
Светлана Томић Јокић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић